

BIBLIOTEKA
TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO

W O K A N D A
Luksemburga i Strasburga
(Przegląd wybranych orzeczeń)

nr 4/2009

Warszawa, kwiecień 2009

Opracowanie:
Przemysław Mikłaszewicz

„Wokanda Luksemburga i Strasburga” jest cyklicznym przeglądem wybranych orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości i Sądu Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Celem opracowania jest dostarczenie informacji o najważniejszych rozstrzygnięciach trybunałów europejskich z podaniem adresów internetowych pełnych tekstów orzeczeń. Uwzględniono w szczególności sprawy, które dotyczą kwestii istotnych z punktu widzenia działalności Trybunału Konstytucyjnego.

OBJAŚNIENIE SKRÓTOWCÓW

EKPC – Konwencja („europejska”) o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z 1950 r. (z późniejszymi protokołami uzupełniającymi)

ETPC – Europejski Trybunał Praw Człowieka (w Strasburgu)

ETS – Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich (w Luksemburgu)

SK – Sąd Konstytucyjny

TWE – Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską podpisany w Rzymie 25 marca 1957 r.

WE – Wspólnota Europejska (albo Wspólnoty Europejskie)

Luksemburg

1

Wyrok ETS
23 kwietnia 2009 r.
C-167/08
Draka NK Cables i inni

Język postępowania: niderlandzki
Postępowanie: pytanie prejudycjalne (wykładnia) – Hof van Cassatie (Belgia)

Słowa kluczowe:

Współpraca sądowa w sprawach cywilnych – Rozporządzenie (WE) nr 44/2001 – Artykuł 43 ust. 1 – Jurysdykcja i wykonywanie orzeczeń sądowych – Pojęcie „strony”

Główne tezy uzasadnienia:

1. Głównym celem konwencji z dnia 27 września 1968 r. o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych (konwencja brukselska) jest uproszczenie procedur w państwie, w którym wniesiono o wykonanie orzeczenia, poprzez ustanowienie uproszczonego, prostego i szybkiego postępowania o stwierdzenie wykonalności z jednoczesnym zapewnieniem dłużnikowi możliwości złożenia środka zaskarżenia. Procedura ta stanowi system autonomiczny i zupełny, niezależny od systemów prawnych umawiających się państw, także jeśli chodzi o środki zaskarżenia. Wykładnia przepisów dotyczących wspomnianych kwestii powinna być ścisła. Konwencja brukselska ogranicza się do uregulowania postępowania o stwierdzenie wykonalności zagranicznych tytułów egzekucyjnych i nie dotyczy rzeczywistego wykonania, które jest poddane prawu krajowemu sądu rozpatrującego sprawę. Powyższy pogląd znajduje zastosowanie także w odniesieniu do rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych.
2. Zgodnie z art. 43 ust. 1 rozporządzenia 44/2001 wierzyciel dłużnika nie jest uprawniony do wniesienia środka zaskarżenia od orzeczenia rozstrzygającego w kwestii wniosku o stwierdzenie wykonalności, jeżeli formalnie nie uczestniczył on jako strona w postępowaniu, w ramach którego inny wierzyciel tego dłużnika złożył wniosek o stwierdzenie wykonalności.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79909576C19080167&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79909576C19080167&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. francuski)

Wyrok ETS
23 kwietnia 2009 r.
C-544/07
Rüffler

Język postępowania: polski
Postępowanie: pytanie prejudycjalne (wykładnia) – Wojewódzki Sąd Administracyjny we Wrocławiu (Polska)

Słowa kluczowe:

Artykuł 18 TWE – Ustawodawstwo w dziedzinie podatku dochodowego od osób fizycznych – Obniżenie podatku dochodowego o kwotę składek na ubezpieczenie zdrowotne zapłaconych w państwie członkowskim opodatkowania – Odmowa obniżenia o kwotę składek zapłaconych w innych państwach członkowskich

Główne tezy uzasadnienia:

1. Z akt przedstawionych Trybunałowi Sprawiedliwości wynika, że polski TK wyrokiem z dnia 7 listopada 2007 r. w sprawie K 18/06 uznał, iż art. 27b ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych jest niezgodny z art. 32 w związku z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie, w jakim wyłącza możliwość odliczenia przez niektórych podatników od podatku należnego z tytułu działalności wykonywanej poza granicami Polski składek na ubezpieczenie zdrowotne, w sytuacji gdy składki te nie zostały odliczone w państwie członkowskim, na terenie którego działalność ta była wykonywana. Zgodnie z tym wyrokiem art. 27b ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych stracił moc obowiązującą z dniem 30 listopada 2008 r.
2. Zgodnie z orzecznictwem ETS osoby, które swoją działalność zawodową wykonywały w całości na terenie państwa członkowskiego, którego są obywatelami, a dopiero po przejściu na emeryturę skorzystały z prawa pobytu w innym państwie członkowskim, nie mając zamiaru wykonywania tam jakiegokolwiek pracy najemnej, nie mogą powoływać się na swobodę przepływu pracowników (art. 39 TWE).
3. Osoba, która po przejściu na emeryturę opuszcza państwo członkowskie, którego jest obywatelem i w którym wykonywała całość swej działalności zawodowej, w celu osiedlenia się w innym państwie członkowskim, korzysta z prawa do swobodnego przemieszczania się na terytorium państw członkowskich (art. 18 ust. 1 TWE) przysługującego wszystkim obywatelom Unii.
4. Obywatel Unii powinien we wszystkich państwach członkowskich być traktowany w świetle prawa w takim samym sposób, jak obywatele tych państw znajdujący się w takiej samej sytuacji. W konsekwencji niezgodne z prawem do swobodnego przemieszczania się byłoby traktowanie tego obywatela w państwie przyjmującym w sposób mniej korzystny, niż gdyby nie skorzystał on z wprowadzonych traktatem ułatwień w zakresie przepływu.
5. Sytuacje: podatnika emeryta, który mieszka w Polsce i uzyskuje świadczenia rentowe wypłacane w ramach systemu obowiązkowych ubezpieczeń zdrowotnych innego państwa członkowskiego, oraz emeryta polskiego, mieszkającego również w Polsce, lecz otrzymującego świadczenia w ramach polskiego systemu ubezpieczeń

zdrowotnych, są porównywalne pod względem zasad opodatkowania. Obaj wymienieni podatnicy podlegają bowiem nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu w Polsce. W konsekwencji opodatkowanie ich dochodu powinno być dokonywane według tych samych zasad, a zatem z uwzględnieniem tych samych ulg podatkowych (prawa do obniżenia podatku dochodowego).

6. Przepisy krajowe, które uzależniają przyznanie ulgi podatkowej z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne od przesłanki, by składki te były płacone na rzecz polskiej instytucji ubezpieczeń zdrowotnych i prowadzą do odmowy przyznania tej ulgi podatnikom, którzy zapłacili składki na rzecz instytucji z innego państwa członkowskiego, działają na niekorzyść podatników, którzy skorzystali z przysługującej im swobody przemieszczania się i opuścili państwo członkowskie, w którym wykonywali całość swej działalności zawodowej, w celu osiedlenia się w Polsce. Wymienione przepisy stanowią ograniczenie swobód przyznanych każdemu obywatelowi Unii na mocy art. 18 ust. 1 TWE.
7. Okoliczność, że niemiecka instytucja obowiązkowych ubezpieczeń pokrywa tylko koszty świadczeń rzeczywiście udzielonych U. Rufflerowi, oraz że gdy nie korzysta on ze świadczeń opieki zdrowotnej, to nie przyczynia się do finansowania polskiego systemu ubezpieczeń zdrowotnych, nie może uzasadniać opisanych rozwiązań krajowych. Koszty świadczeń opieki zdrowotnej udzielanych obywatelom niemieckim mieszkającym w Polsce są zwracane polskiemu Narodowemu Funduszowi Zdrowia przez właściwą niemiecką instytucję ubezpieczeniową – wynika to z łącznego stosowania regulacji wspólnotowej w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, a w szczególności z art. 28 i art. 28a rozporządzenia nr 1408/71, oraz z art. 95 rozporządzenia nr 574/72.
8. Biorąc pod uwagę, że opisana regulacja krajowa stanowi obiektywnie nieuzasadnione ograniczenie art. 18 TWE, nie ma konieczności orzekania w przedmiocie zgodności z art. 12 TWE [zakaz dyskryminacji ze względu na przynależność państwową].

Linki:

Tekst wyroku:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79909576C19070544&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79909576C19070544&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. francuski)

Komunikat prasowy:

http://curia.europa.eu/jcms/jcms/P_47312/

(jęz. polski)

3

Wyrok ETS
2 kwietnia 2009 r.
C-394/07
Gambazzi

Język postępowania: włoski
Postępowanie: pytanie prejudycjalne (wykładnia) – Corte d'appello di Milano (Włochy)

Rzecznik generalny: Juliane Kokott (język opinii: niemiecki)

Słowa kluczowe:

Konwencja brukselska – Uznawanie i wykonywanie orzeczeń sądowych – Podstawy odmowy – Naruszenie porządku publicznego państwa wezwanego – Wykluczenie pozwanego z udziału w postępowaniu przed sądem państwa pochodzenia z powodu niezastosowania się do zarządzenia sądu

Główne tezy uzasadnienia:

1. Prawo do obrony odgrywa ważną rolę w organizacji i przebiegu rzetelnego procesu. Prawo to jest elementem tradycji konstytucyjnych wspólnych dla państw członkowskich i jest gwarantowane w aktach prawa międzynarodowego dotyczących ochrony praw człowieka, w szczególności w EKPC. Prawa podstawowe, w tym prawo do obrony, nie mają charakteru absolutnego i mogą podlegać ograniczeniom. Wspomniane ograniczenia powinny faktycznie odpowiadać realizowanym celom interesu ogólnego i nie mogą stanowić oczywistej i nieproporcjonalnej ingerencji w gwarantowane prawa.
2. Cel w postaci zapewnienia rzetelności i skuteczności wymiaru sprawiedliwości może uzasadniać ograniczenie prawa do obrony. Porządki prawne większości państw członkowskich przewidują sankcje wobec osób, które w ramach postępowania cywilnego przyjmują taktykę polegającą na przewlekaniu postępowania, która ostatecznie prowadzi do niewydania rozstrzygnięcia (fr. *un déni de justice*). Takie sankcje nie mogą jednak być w sposób oczywisty nieproporcjonalne do celu. Całkowite wykluczenie strony z udziału w postępowaniu jest przypuszczalnie najsilniejszym ograniczeniem prawa do obrony. W rezultacie takie ograniczenie musi spełniać bardzo surowe wymogi. Do sądu krajowego należy ocena, w świetle konkretnych okoliczności rozpatrywanej sprawy, czy rzezone wymogi są spełnione.
3. Ocena sądu krajowego powinna dotyczyć jedynie ustalenia istnienia oczywistego i nieproporcjonalnego naruszenia prawa do bycia wysłuchanym, natomiast nie może prowadzić do weryfikacji oceny merytorycznej dokonanej przez sąd, który wydał orzeczenie podlegające wykonaniu. Stanowiłoby to bowiem kontrolę merytoryczną, która jest wyraźnie zakazana przez art. 29 i 34 akapit trzeci konwencji brukselskiej. Sąd krajowy powinien ograniczyć się do ustalenia istnienia środków odwoławczych, jakie pozostawały do dyspozycji strony i sprawdzić, czy w ich ramach korzystała ona z możliwości bycia wysłuchaną, w poszanowaniu zasady sporności i zagwarantowania w pełni prawa do obrony.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79909597C19070394&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79909597C19070394&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. francuski)

Opinia rzecznika generalnego:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79918781C19070394&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=de&num=79918781C19070394&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. niemiecki)

Strasburg

1

Wyrok ETPC
30 kwietnia 2009 r.
sygn. 13444/04
Glor przeciwko Szwajcarii

Sentencja (jednogłośnie):

Naruszenie art. 14 (zakaz dyskryminacji) w związku z art. 8 EKPC (prawo do poszanowania życia prywatnego)

Główne tezy uzasadnienia:

1. Zobowiązanie skarżącego do zapłacenia podatku po tym, jak uznano go za niezdolnego do służby wojskowej ze względów zdrowotnych i odmówiono mu możliwości pełnienia służby zastępczej, może być uznane za sprzeczne z koniecznością zwalczania dyskryminacji osób niepełnosprawnych oraz promowania ich pełnej integracji ze społeczeństwem. Z tego względu margines swobody państwa w zakresie odmiennego traktowania osób niepełnosprawnych w kwestiach podatkowych jest silnie ograniczony.
2. W większości państw, w tym w Szwajcarii, służbę zastępczą można pełnić tylko ze względu na sprzeciw sumienia. Trybunał jest jednak przekonany, że możliwe są szczególne formy służby cywilnej dostosowane do potrzeb osób takich jak skarżący.
3. Władze krajowe nie zachowały właściwej równowagi (*un juste équilibre*) między interesami wspólnoty a poszanowaniem praw i wolności skarżącego, któremu uniemożliwiono odbycie służby wojskowej lub zastępczej służby cywilnej, nakładając jednocześnie na niego podatek. Doszło do naruszenia art. 14 (zakaz dyskryminacji) w związku z art. 8 EKPC (prawo do poszanowania życia prywatnego).

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=73235&sessionId=26682236&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

2

Wyrok ETPC
28 kwietnia 2009 r.
sygn. 32881/04
K.H. i inni przeciwko Słowacji

Sentencja:

Naruszenie art. 8 EKPC (prawo do poszanowania życia prywatnego) – jednogłośnie
Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego) – większością głosów

Brak naruszenia art. 13 (prawo do skutecznego środka odwoławczego) w związku z art. 8 EKPC (prawo do poszanowania życia prywatnego) – jednogłośnie
Zbędność osobnego badania zarzutu naruszenia art. 13 (prawo do skutecznego środka

odwoławczego) w związku z art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego) –
jednogłośnie
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 3.500 EUR dla każdego ze skarżących –
jednogłośnie

Główne tezy uzasadnienia:

Pozytywne obowiązki państwa w zakresie poszanowania życia prywatnego (art. 8 EKPC) obejmują udostępnianie osobom, których dane są zgromadzone, kopii dokumentów zawierających te dane. Do administratora bazy danych należy określenie warunków kopiowania danych osobowych oraz decyzja kto powinien ponosić koszty kopiowania. Nie można jednak wymagać od osób, których dane dotyczą, uzasadnienia w szczególności sposobu żądania kopii danych. Na władzach spoczywa ciężar wykazania, że przemożne względy (*compelling reasons*) uzasadniają odmowę wydania kopii.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=73160&sessionId=26682236&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

3

Wyrok ETPC
28 kwietnia 2009 r.
sygn. 30789/05
Rózsa przeciwko Węgrom

Sentencja (jednogłośnie):

Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego)
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 2.000 EUR dla każdego z dwóch skarżących

Główne tezy uzasadnienia:

Skarżący twierdzą, że ich spółka została postawiona przez sąd w stan upadłości (*liquidated*) niezgodnie z prawem. Skarżący chcieli dochodzić od władz publicznych odszkodowania za szkodę w postaci spadku wartości ich udziałów w spółce. Sądy węgierskie uznały, że tylko likwidator (syndyk) może wnieść takie powództwo w imieniu spółki, zaś skarżący nie mogą być stronami opisanego postępowania. Konwencja gwarantuje prawa, które są praktyczne i skuteczne, a nie w teorii i iluzoryczne. W ocenie ETPC nierozsądne jest oczekiwanie, że likwidator (syndyk) – który jest odpowiedzialny za zaspokojenie interesów wierzycieli, a nie udziałowców spółki w likwidacji – wnieśnie powództwo w imieniu spółki przeciwko sądom, które postawiły spółkę w stan likwidacji i wyznaczyły samego likwidatora (syndyka). Dochodzenie przez udziałowców odszkodowania od likwidatora (syndyka) za zaniechanie wystąpienia ze wspomnianym powództwem byłoby dla nich nadmiernie uciążliwe i stanowiłoby iluzoryczną ochronę ich interesów majątkowych. Władze krajowe nie zachowały właściwej równowagi między ogólnym interesem w postaci zabezpieczenia spłaty wierzycieli a interesem skarżących w dostępie do sądu. Ingerencja w prawo skarżących była nieproporcjonalna. Doszło do naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego).

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=73190&sessionId=26720214&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

4

Wyrok ETPC
28 kwietnia 2009 r.
sygn. 46949/07
Godysz przeciwko Polsce

Sentencja (jednogłośnie):

Naruszenie art. 5 ust. 3 EKPC (czas stosowania tymczasowego aresztowania)
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 2.000 EUR

Łączny czas tymczasowego aresztowania będący przedmiotem oceny:
3 lata i 2 dni

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=73158&sessionId=26922096&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

5

Wyrok ETPC
28 kwietnia 2009 r.
sygn. 38886/05
Rasmussen przeciwko Polsce

Sentencja (jednogłośnie):

- Naruszenie art. 6 ust. 1 (prawo do rzetelnego procesu sądowego) w związku z art. 6 ust. 3 lit. b EKPC (prawo do odpowiedniego czasu i możliwości do przygotowania obrony)
- Zbędność osobnego badania pozostałych zarzutów na gruncie art. 6 ust. 1 (prawo do rzetelnego procesu sądowego)
- Brak naruszenia art. 1 Protokołu nr 1 do EKPC (ochrona własności)
- Wyrok stanowi wystarczające zadośćuczynienie

Główne tezy uzasadnienia:

1. Postępowanie lustracyjne jest ze swojej natury nakierowane na ustalenie faktów z czasów komunistycznych, nie pozostaje natomiast w bezpośrednim związku z aktualną działalnością służb bezpieczeństwa. W konsekwencji nie można zakładać, o ile nie wykazano tego na tle okoliczności danej sprawy, że trwały i rzeczywisty interes publiczny uzasadnia wprowadzanie ograniczeń w dostępie do materiałów uznanych za niejawne w poprzednim reżimie.
2. Tajność materiałów, ograniczony dostęp osoby lustrowanej do akt sądowych w ramach postępowania lustracyjnego, jak również uprzywilejowana pozycja procesowa Rzecznika Interesu Publicznego poważnie ograniczyły możliwość przeprowadzenia rzetelnego procesu sądowego. Z uwagi na szczególny kontekst postępowania lustracyjnego i kumulatywne zastosowanie powyższych mechanizmów na skarżącą nałożono nierealistyczny (nadmierny) ciężar i pogwałcono zasadę równości broni.
3. W niniejszej sprawie naruszenie EKPC wiązało się ze sposobem w jaki stosowano przepisy krajowe, w szczególności z zastosowania przez Prezesa sądu lustracyjnego rygorów w trybie art. 156 § 4 k.p.k. (przeglądanie akt, sporządzanie odpisów i kserokopii w wypadku niebezpieczeństwa ujawnienia tajemnicy państwowej). Z orzecznictwa TK wynika, że nie ma on kompetencji do oceny sposobu stosowania przepisów prawa w konkretnej sprawie. Zarzut niewyczerpania krajowych środków prawnych podlega oddaleniu.
4. Skarżąca utraciła prawo do emerytury sędziego w stanie spoczynku na skutek orzeczenia sądu lustracyjnego uznającego, że złożyła ona niezgodne z prawdą oświadczenie o braku współpracy z organami bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990. Zachowała jednak prawa do świadczeń społecznych na zasadach ogólnych. Trybunał stwierdza podobieństwo niniejszej sprawy do spraw zainicjowanych złożonymi przeciwko Polsce skargami osób, które zostały pozbawione statusu weterana i związane z tym świadczenia społeczne z powodu wcześniejszej współpracy ze służbami bezpieczeństwa. Europejska Komisja Praw Człowieka uznała niedopuszczalność wymienionych skarg na gruncie art. 1 Protokołu nr 1 do EKPC (ochrona własności). Komisja uznała, że rzeczony przepis nie jest źródłem prawa do świadczeń emerytalnych o określonej wysokości i że choć skarżący utracili szczególne korzyści emerytalne, zachowali prawo do emerytury na zasadach ogólnych. Ustawa z 1991 r., która pozbawiała ich statusu weteranów, miała na celu potępienie politycznej roli komunistycznej służby bezpieczeństwa w zwalczaniu opozycji. Nawet, jeśli wiązało się to ze zmniejszeniem świadczeń w ramach systemu ubezpieczeń społecznych, nie doszło do ingerencji w prawa majątkowe w zakresie świadczeń systemu ubezpieczeń społecznych z naruszeniem art. 1 Protokołu nr 1 do EKPC (ochrona własności). Podobne stanowisko zajął ETPC w decyzji 15 czerwca 1999 r. w sprawie [Domalewski przeciwko Polsce](#) (sygn. 34610/97). Trybunał uznaje, że pozbawienie skarżącej w niniejszej sprawie prawa do stanu spoczynku oraz związanej z tym specjalnej emerytury nie stanowiło ingerencji w jej prawa gwarantowane w art. 1 Protokołu nr 1 do EKPC.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=73163&sessionId=26922096&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

6

<p>Wyrok ETPC 23 kwietnia 2009 r. sygn. 31001/02 Kamburov przeciwko Bułgarii</p>
<p>Sentencja (jednogłośnie):</p> <p>Naruszenie art. 2 Protokołu nr 7 do EKPC (prawo do odwołania w sprawach karnych) Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 1.000 EUR</p>
<p>Główne tezy uzasadnienia:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Wykroczenie w postaci drobnego zakłócenia porządku publicznego miało w świetle prawa bułgarskiego charakter wykroczenia administracyjnego. Stosowne przepisy adresowane były jednak do wszystkich obywateli i przewidywały karę grzywny lub aresztu do 15 dni. Z uwagi na generalne zastosowanie normy prawnej oraz surowość maksymalnego zagrożenia karą Trybunał stwierdza, że skarżący był poddany oskarżeniu w „sprawie karnej” w rozumieniu art. 6 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego). W konsekwencji znajduje zastosowanie art. 2 Protokołu nr 7 do EKPC (prawo do odwołania w sprawach karnych).2. Pojęcie „drobnych przestępstw” w rozumieniu art. 2 ust. 2 Protokołu nr 7 do EKPC, w odniesieniu do których Konwencja zezwala na wyłączenie prawa do odwołania w sprawach karnych, powinno być interpretowane w świetle uzasadnienia do projektu Protokołu nr 7 do EKPC (<i>travaux préparatoires</i>). Ze wspomnianego uzasadnienia wynika wprost, że istotnym kryterium oceny czy mamy do czynienia z drobnym przestępstwem jest to czy jest ono zagrożone karą pozbawienia wolności. Możliwość orzeczenia kary aresztu na okres do 15 dni jako kary głównej wyklucza uznanie, że mamy do czynienia z drobnym przestępstwem w rozumieniu art. 2 ust. 2 Protokołu nr 7 do EKPC.
<p>Linki:</p> <p><u>Tekst wyroku:</u> http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=73048&sessionId=26940192&skin=hudoc-en&attachment=true (jęz. francuski)</p>

7

<p>Wyrok ETPC 21 kwietnia 2009 r. sygn. 19235/03 Martinen przeciwko Finlandii</p>
<p>Sentencja (jednogłośnie):</p> <p>Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego) Wyrok stanowi wystarczające zadośćuczynienie</p>

Główne tezy uzasadnienia:

1. Uznanie, że doszło do naruszenia prawa do niedostarczania dowodów na swoją niekorzyść (art. 6 EKPC – prawo do rzetelnego procesu sądowego), nie jest uzależnione od tego czy dowody zdobyte pod przymusem zostały wykorzystane w postępowaniu karnym.
2. Skarżący został ukarany grzywną za niewyjawienie informacji o stanie swojego majątku w postępowaniu egzekucyjnym mającym na celu zaspokojenie jego wierzycieli. Trybunał stwierdza, że przepisy nie wykluczały możliwości ujawnienia przez wierzycieli wspomnianych informacji w postępowaniu karnym toczącym się przeciwko skarżącemu. Rząd nie wskazał na orzecznictwo sądów krajowych, które zdecydowanie wyłączałoby dopuszczalność wykorzystania przeciwko skarżącemu jego oświadczeń złożonych w postępowaniu egzekucyjnym. Przymus wobec skarżącego w postaci grożącej mu grzywny godził w samą istotę prawa do niedostarczania dowodów na swoją niekorzyść i do milczenia.
3. Wymogi rzetelnego procesu sądowego (art. 6 EKPC), w tym prawo do niedostarczania dowodów na swoją niekorzyść, znajdują zastosowanie w postępowaniu karnym dotyczącym wszelkiego rodzaju przestępstw. Interes publiczny nie może uzasadniać wykorzystywania na niekorzyść oskarżonego w postępowaniu sądowym informacji zdobytych pod przymusem w postępowaniu pozasądowym.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=72965&sessionId=26969625&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

8

Wyrok ETPC
21 kwietnia 2009 r.
sygn. 36246/97
Rusiecki przeciwko Polsce

Sentencja (jednogłośnie):

Naruszenie art. 5 ust. 3 EKPC (czas stosowania tymczasowego aresztowania)

Łączny czas tymczasowego aresztowania będący przedmiotem oceny:

5 lat i 16 dni

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=72341&sessionId=25328931&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

9

<p>Wyrok ETPC 16 kwietnia 2009 r. sygn. 34438/04 <i>Egeland i Hanseid przeciwko Norwegii</i></p>
<p>Sentencja (jednogłośnie): Brak naruszenia art. 10 EKPC (wolność wypowiedzi)</p>
<p>Główne tezy uzasadnienia:</p> <p>Przed budynkiem sądu sfotografowano kobietę prowadzoną do samochodu policyjnego po procesie, w którym została skazana za zbrodnię zabójstwa ze szczególnym okrucieństwem. Zdjęcia zostały opublikowane w prasie; norweski Sąd Najwyższy skazał redaktorów naczelnych gazet, w których ukazały się zdjęcia, na karę grzywny (równowartość 1139 EUR w wypadku każdego ze skarżących) za publikację godzącą w prawo skazanej do prywatności oraz w prawidłowość funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. W ocenie ETPC skazana nie znajdowała się w sytuacji takiej jak osoby, które dobrowolnie poddają się kontroli opinii publicznej z racji pełnionych przez nie funkcji publicznych. Wzgląd na ochronę prywatności jest w niniejszej sprawie bardziej doniosły, niż cel w postaci zapewnienia prawidłowości funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. Obydwa powody ingerencji w wolność wypowiedzi skarżących odpowiadały przemożnej potrzebie społecznej i były dostateczne. Interesy związane z ograniczeniem publikacji zdjęć były ważniejsze od interesu prasy w informowaniu opinii publicznej. Organy państwa działały w ramach przysługującego im marginesu oceny dopuszczalności ingerencji. Nie doszło do naruszenia art. 10 EKPC (wolność wypowiedzi).</p>
<p>Linki:</p> <p><u>Tekst wyroku:</u> http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=72818&sessionId=27008814&skin=hudoc-en&attachment=true (jęz. angielski)</p>

10

<p>Wyrok ETPC 14 kwietnia 2009 r. sygn. 37374/05 <i>Társaság a Szabadságjogokért przeciwko Węgrom</i></p>
<p>Sentencja (jednogłośnie): Naruszenie art. 10 EKPC (wolność wypowiedzi) Wyrok stanowi wystarczające zadośćuczynienie</p>

Główne tezy uzasadnienia:

1. Opinia publiczna ma prawo otrzymywać informacje mające publiczne znaczenie. Stosowane przez władze krajowe środki, które mogą zniechęcać prasę do udziału w publicznej debacie o kwestiach będących przedmiotem zainteresowania opinii publicznej, są poddane najbardziej skrupulatnej kontroli ETPC. Dotyczy to także tych środków, które tylko czynią dostęp do stosownych informacji bardziej uciążliwym.
2. Funkcją prasy jest tworzenie forów dla debaty publicznej. Wspomniany cel może być realizowany także przez organizacje pozarządowe. Trybunał wielokrotnie uznawał wagę udziału społeczeństwa obywatelskiego w dyskusji o sprawach mających publiczne znaczenie. W niniejszej sprawie skarżące stowarzyszenie zajmuje się ochroną praw człowieka. Podobnie jak prasa jest zatem społecznym „psem stróżującym” (*social „watchdog”*).
3. Skarżące stowarzyszenie zwróciło się do węgierskiego SK o udostępnienie wniosku o abstrakcyjną kontrolę konstytucyjności złożonego przez posła do parlamentu oraz inne osoby. Przedmiotem zaskarżenia była ustawa karna regulująca kwestie przestępstw związanych z narkotykami. Złożenie takiego wniosku w trybie kontroli następczej przez członka parlamentu niewątpliwie było kwestią mającą publiczne znaczenie. Stowarzyszeniu odmówiono dostępu do treści wniosku. W ten sposób władze dokonały ingerencji we wstępny proces zbierania informacji o sprawie mającej publiczne znaczenie. Monopol informacyjny SK w zakresie opisanego wniosku był formą cenzury. Celem stowarzyszenia było przekazanie opinii publicznej informacji uzyskanej dzięki lekturze wniosku. Doszło do naruszenia prawa stowarzyszenia do przekazywania informacji gwarantowanego w art. 10 EKPC.
4. Zgodnie z orzecznictwem ETPC art. 10 EKPC (wolność wypowiedzi) nie przyznaje jednostce prawa dostępu do zbioru danych zawierającego informacje o jej sytuacji osobistej. Wspomniany przepis nie rodzi dla państwa obowiązku przekazania stosownych informacji jednostce. Trudno wywodzić z art. 10 EKPC generalne prawo dostępu do danych i dokumentów administracyjnych. Trybunał opowiedział się jednak ostatnio za szerszą wykładnią pojęcia „wolności otrzymywania informacji” i – w konsekwencji – za uznaniem prawa dostępu do informacji.
5. Niniejsza sprawa dotyczy zasadniczo ingerencji w pełnienie przez skarżące stowarzyszenie roli społecznego „psa stróżującego” (podobnie jak dziennikarze), nie zaś odmowy realizacji generalnego prawa dostępu do dokumentów urzędowych. Obowiązki państwa w dziedzinie wolności prasy obejmują usuwanie barier w wypełnianiu przez prasę jej funkcji gdy wspomniane bariery istnieją z powodu monopolu władz na określone informacje. Informacja, której żądało skarżące stowarzyszenie, była gotowa i dostępna. Jej przekazanie nie wymagało gromadzenia przez władze danych. W konsekwencji zdaniem ETPC państwo miało obowiązek nie tamować przepływu informacji.
6. Byłoby fatalne dla wolności wypowiedzi w kwestiach politycznych gdyby osoby publiczne mogły ograniczać prasę i debatę publiczną powołując się na prawa osobiste – podnosząc, że ich opinie o sprawach publicznych mają związek z ich osobą i tym samym są danymi osobistymi, które nie mogą być ujawnione bez ich zgody.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=72330&sessionId=25605105&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

Wyrok ETPC
7 kwietnia 2009 r.
sygn. 26652/02
Žičkus przeciwko Litwie

Sentencja (czterema głosami przeciwko trzem):

Naruszenie art. 14 (zakaz dyskryminacji) w związku z art. 8 EKPC (prawo do poszanowania życia prywatnego)

Wyrok stanowi wystarczające zadośćuczynienie

Główne tezy uzasadnienia:

1. Zgodnie z orzecznictwem ETPC lojalność wobec państwa jest warunkiem zatrudnienia w służbie publicznej przez władze krajowe, na których spoczywa odpowiedzialność za ochronę interesu publicznego.
2. W sprawie *Sidabras i Džiautas przeciwko Litwie* ETPC stwierdził naruszenie art. 14 (zakaz dyskryminacji) w związku z art. 8 EKPC (prawo do poszanowania życia prywatnego) w związku z tym, że litewska ustawa zakazywała byłym funkcjonariuszom KGB podejmowania pracy w pewnych gałęziach sektora prywatnego. Sytuacja skarżącego w niniejszej sprawie, który został ze wskazanych względów wykluczony z samorządu adwokackiego i objęty zakazem zatrudnienia w pewnych gałęziach sektora prywatnego, jest podobna.
3. W świetle EKPC wprowadzane przez państwo ograniczenia w możliwości podejmowania zatrudnienia w sektorze prywatnym w związku ze stwierdzonym brakiem lojalności kandydata do pracy wobec państwa nie mogą być uzasadniane w taki sam sposób, jak ograniczenia dostępu do zatrudnienia w służbie publicznej. Ponadto w wyroku w sprawie *Sidabras i Džiautas przeciwko Litwie* ETPC stwierdził, że brak było rozsądnego związku między stanowiskami (zajęciem) w sektorze prywatnym, których dotyczył zakaz, a realizowanym celem w postaci ochrony bezpieczeństwa narodowego, porządku publicznego, dobrobytu gospodarczego kraju oraz praw i wolności innych osób.
4. Litewska ustawa z 16 lipca 1998 r. (tzw. ustawa o KBG) weszła w życie prawie 10 lat po odzyskaniu niepodległości przez Litwę 11 marca 1990 r. Choć późne uchwalenie ustawy samo z siebie nie przesądza o ocenie sprawy, może być jednak uznane za relewantne dla oceny proporcjonalności zastosowanych środków.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewhbk.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=72605&sessionId=27751086&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

Decyzja ETPC
31 marca 2009 r.
sygn. 33/04

Faccio przeciwko Włochom

Decyzja (większością):
Skarga jest niedopuszczalna

Główne tezy uzasadnienia:

Skarżący wniósł w 1999 r. o zakończenie jego abonamentu na włoską telewizję publiczną R.A.I. W 2003 r. policja fiskalna zaplombowała w foliowej torbie zestaw telewizyjny skarżącego w celu uniemożliwienia korzystania z niego. Trybunał stwierdza, że zaplombowanie telewizora stanowiło ingerencję w prawo skarżącego do otrzymywania informacji, do ochrony własności oraz życia prywatnego w szerokim znaczeniu. Celem spornej regulacji prawnej, która stanowiła podstawę ingerencji, było zapobieganie uchylaniu się od płacenia podatku związanego z utrzymaniem telewizji publicznej, czyli zapobieganie rozwiązywaniu abonamentu telewizji publicznej. Opłata abonamentowa jest faktycznie podatkiem nakierowanym na finansowanie publicznych usług radiowo-telewizyjnych. System, w którym możliwe byłoby oglądanie wyłącznie kanałów prywatnej telewizji bez konieczności płacenia podatku, godziłby w samą naturę podatku, który jest świadczeniem na rzecz usług społecznych a nie świadczeniem pieniężnym stanowiącym ekwiwalent za odbiór konkretnego kanału. Kwestie fiskalne są elementem twardego jądra prerogatyw władzy publicznej z dominacją publicznego charakteru relacji między podatnikiem a wspólnotą. Z tych względów, a także biorąc pod uwagę rozsądną wysokość podatku (107,50 EUR za 2009 rok) ingerencja była proporcjonalna do realizowanego celu. Skarga jest oczywiście bezzasadna.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=72838&sessionId=27751086&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)